



mama vezanim uz Suboticu i bačke skladateljke. Vrlo je zapažen njezin pregledni članak o životu i radu maestra Milana Asića, ravnatelja subotičke Opere.

Nakon rada u subotičkoj katedrali s jednakim je žarom nastavila plemenitu zadaću crkvenoga glazbenika u franjevačkoj crkvi u Subotici. Vodila je zbor sv. Cecilije. Do posljednjega atoma snage.

Rodni grad Subotica za posebno uloženi trud i ostvarenja dodijelio je sestri Mirjam 2002. nagradu »Pro Urbe« kojom Subotica prepoznaje iznimne osobe.

Mirjam je rođena u bačkoj ravnici. Rasla je u mnogobrojnoj obitelji. Nesretnim slučajem rano je ostala bez oca. Ta je činjenica, vjerojatno, kod nje budila blagost i ozbiljnost koju sam iščitavao u svakom nastupu i razgovoru s njom. I sada čujem ono meko: »Ante...«

U Mozartovoj operi *Zauberflöte* zvuk čarobne flaute svim sudionicima radnje u operi, koji su u nekoj potrebi, otvara nadu i dobra rješenja. Osobito Taminu i Papagenu, koji su na rubu samoubojstva. Čarobna flauta vraća nadu, vjeru i samopouzdanje. Siguran sam da je i mnogima kojima je život u beskrajnima bačkih ravnica donio razočaranje i poteškoće, zvuk flaute koju svira Mirjam Pandžić vratio ne samo smisao i vjeru nego i radost života. Za to nije bila potrebna nikakva čarolija. Dovoljna je bila samo jedna blaga, vedra i dobra osoba: Đula s. Mirjam Pandžić.

**Ante Marin Sekulić**

## ZAGREB – KRUGE

### ODRŽAN GODIŠNJI SUSRET ZAGREBAČKIH ŽUPNIH I CRKVENIH MJEŠOVITIH PJEVAČKIH ZBOROVA

**G**odišnji susret zagrebačkih župnih i crkvenih mješovitih pjevačkih zborova koji se tradicionalno održava uz spomendan sv. Cecilije prošle je godine ugostila župa Krista Kralja na zagrebačkim Krugama u subotu 19. studenoga 2022. Susret je tradicionalno organiziralo Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika. Na

susretu je sudjelovalo više od stotinu pjevača, a zborashi su došli iz dvanaest župa Zagrebačke nadbiskupije. Uz zbor župe domaćina, iz zagrebačkih župa sudjelovali su zborovi sv. Ivana apostola i evanđelista iz Utrina, zbor »Marcus Crisinus« iz župe sv. Marka Križevčanina na Trešnjevci, zbor »CruX« iz Vukomerca, zbor župe sv. Male Terezije od Djeteta Isusa, mješoviti zborovi »Anzelmo Canjuga« i »Papa Dobri« iz Dubrave, komorni zbor »Sv. Ivan Bosco« iz Podsuseda te zbor župe sv. Ivana Krstitelja s Nove Vesi. Sudjelovale su i klanjateljice Krvi Kristove s Tuškanca. Pjevali su i zborovi koji su izvan Zagreba: župni zbor Majke Božje Fatimske iz Lukavca te zbor »Anima Una« iz župe sv. Antuna Padovanskoga iz Sesevskih Sela. Zborsko je pjevanje na orguljama pratio Neven Boltek, univ. bacc. mus., a zagrebačkim je zborashima dirigirala prof. Jelka Bat.

Misno slavlje predvodio je doc. dr. sc. Ivan Dodlek, koji je u propovijedi povezo svetkovinu Krista Kralja, sv. Ceciliju i pjevanje zborasha. Okupljene vjernike ohrabrio je da s pouzdanjem gledaju prema uskrsnuću. Ljubav prema crkvenoj glazbi, darivanje talenta službi Gospodinu te marljivost i ustrajnost u radu rezultirali su susretom na opće oduševljenje svih okupljenih. »Iako smo trenutačno na putu prema nebeskoj Crkvi, vjerujemo da je ovaj susret anticipacija nebeske raspjevane slave kojoj svi težimo i pjevanjem molimo«, poručio je vlč. Dodlek. Vjerujemo da je veličanstveni pjev hodočasničke Crkve najljepši dar tronu Krista Kralja.

## ĐAKOVO

### »ZVUK RIJEČI« – SEMINAR ZA GLAZBENE SURADNIKE ĐAKOVAČKO-OSJEČKE NADBISKUPIJE

**U**organizaciji Ureda za crkvenu glazbu Đakovačko-osječke nadbiskupije



u subotu 4. ožujka održan je seminar za župne glazbene suradnike. Tema seminara bila je »Zvuk riječi«, a predavanja je držao mo. Josip Vidas, profesor orgulja u Nadbiskupijskoj glazbenoj školi i profesor glazbenih predmeta na Teologiji u Rijeci, inače župnik u Njivicama.

U seminar je uveo mo. Ivan Andrić, voditelj Ureda za crkvenu glazbu, a zatim je nadbiskup Đuro Hranić pozdravio sudionike seminara iz župa nadbiskupije. Zahvalio im je na odvojenom vremenu i ljubavi koju imaju za crkvenu glazbu. Ohrabrio ih je u svemu što čine za liturgijsko pjevanje te pozvao da u zborove uključuju mlade i tako pomlađuju zborove.

Na početku prvoga dijela predavanja mo. Vidas kao cilj je postavio prosuđivanje identiteta svete glazbe da bi ta prosudba pomogla u procjeni prakse. Polazište je definicija umjetnosti shvaćene kao duhovne djelatnosti koja podrazumijeva rad, vještinu, kreativni moment i koja ima svoju specifičnu retoriku i način priopćivanja. Predavač je naglasio da Crkva treba glazbenu umjetnost jer je ona djelo stvaranja, odnosno sudjelovanje u Božjem djelu stvaranja. Ta glazbena umjetnost, kao izričaj onoga najboljega što ljudski duh i talenti od Boga darovani mogu predstaviti, na osobit se način treba očitovati u liturgiji koja je javni čin kojim se ispunjava djelo našega otkupljenja, u kojem se susreću ljudsko i božansko, vidljivo i nevidljivo, kako nas uči Drugi vatikanski sabor u dogmatškoj konstituciji *Sacrosanctum concilium* (SC) br. 2.

Da je glazba oduvijek bila poseban način kojim se Boga slavilo, svjedoči i Sveto pismo kako Staroga tako i Novoga zavjeta, istaknuo je mo. Vidas. Crkva je kroz povijest uvijek njegovala svetu glazbu, od svojih početaka do današnjih dana, a u posljednjih sto godina objavljeno je desetak dokumenata koji govore o svrsi, naravi i identitetu svete glazbe. Predavač u već spomenutom dokumentu SC br. 112

zamjećuje istovjetnost svrhe liturgije i svete glazbe, a to je slava Božja i posvećenje vjernika. U tom smislu riječki crkveni glazbenik naglasio je da svetu glazbu ne treba shvaćati kao dodatak liturgiji koji bi pridonosio svečanosti samoga slavlja nego kao njezin sastavni dio i način na koji zajednica hvali i slavi Boga. Sam identitet svete glazbe potrebno je otkrivati, a u tome nam pomaže crkveno učiteljstvo koje nam kaže da će sakralna glazba biti to svetija što se bude tješnje povezala s bogoslužnim činom. U naše vrijeme evidentno dolazi do sve manje promišljanja o prikladnosti raznih glazbenih oblika i tekstova za liturgiju te se priređuju mnoge pjesmarice bez ikakve liturgijske kriteriologije. Zadatak crkvenih glazbenika jest iznova se angažirati i tako oblikovati župna slavlja kako bi glazba koja se izvodi što više odgovarala svrsi i naravi liturgije, otajstvima koja se slave, biblijskim čitanjima i razdobljima u crkvenoj godini.

U drugom dijelu predavanja, mo. Vidas progovorio je o različitim glazbenim oblicima koje Crkva prepoznaje kao vlastite: 1) gregorijanski napjevi; 2) stara i nova polifonija; 3) sveta glazba za orgulje; 4) pučka popijevka.

Istaknuto je da pri oblikovanju svetih slavlja valja imati na umu da nisu pjevači i svirači oni koji animiraju okupljenu zajednicu, nego sam Duh Sveti koji je jedini pravi animator. Tako ćemo izbjeći pogrešku u mišljenju da u liturgiju trebamo unijeti glazbu koja će odgovarati ukusima i raspoloženju vjernika. Liturgija je namijenjena Bogu, a ne nama, prema riječima pape Benedikta XVI., stoga glazba treba izranjati iz liturgije, iz njezine naravi.

Od svih navedenih glazbenih oblika, gregorijansko pjevanje vlastito je rimskoj liturgiji, a to znači da bi zapadna rimska liturgija trebala biti prepoznatljiva upravo po gregorijanskom pjevanju. Specifičnost gregorijanskoga koralja je u tome što je melodija u službi teksta koji se pjeva te



na taj način liturgijske tekstove i molitve stavlja u prvi plan. Kao primjer sudionici seminara poslušali su ulaznu pjesmu druge korizmene nedjelje *Reminisce-re* (*Spomeni se, Gospodine, svoje nježnosti*). Predavač je svima uputio poziv da nastoje oko obnove i uključivanja barem onih jednostavnijih gregorijanskih napjeva u župna liturgijska slavlja. Zatim je bilo riječi o razvoju polifonije na temeljima gregorijanskoga korala, a glazbeni primjer je bio Alegrijev *Miserere mei Deus*. Kada je riječ o pučkim popijevkama, Vidas je naglasio da tekstovi trebaju izražavati zajedničkarski karakter. Naposljetku je održana rasprava u kojoj se moglo čuti pitanja i primjere iz rada naših crkvenih glazbenika i voditelja župnih zborova.

U praktičnom dijelu seminara sudionici su u glazbenoj radionici u razradi za mješoviti zbor izveli ulaznu pjesmu druge korizmene nedjelje *Spomeni se, Gospodine, svoje nježnosti* (A. Canjuga) i *Pogledaj, Gospode* (GN/V. Miserachs).

Dino Klem, mag. theol.

## DUBROVNIK

### *Mysterium paschale* u crkvi svetoga Križa u Gružu

U župnoj crkvi svetoga Križa u Gružu u Dubrovniku u nedjelju 27. ožujka, nakon trogodišnje stanke, održan je *Mysterium paschale*, meditativno-glazbeni susret u kojem se kroz riječ i glazbu potiče na razmatranje Kristove muke.

Mješoviti pjevački zbor svetoga Križa, pod vodstvom profesorice Marije Brčić i naratorica Nike Nagy, potrudili su se povezati skladbe pasionskoga karaktera i uklopiti ih u vječne riječi evanđelja, kao i za ovu godinu odabrane tekstove poznatoga kršćanskoga duhovnoga pisca, engleskoga kardinala i obraćenika Johna Henryja Newmana.

U glazbenom dijelu večeri izvedene su skladbe: *Caro mea*, *Ave verum*, *Na uljevoj*

*tužnoj gori*, *Narode moj ljubljani*, *Zašto plačeš, o, Isuse mili*, *Gospin plač*, *Kristovoj kruni*, *Puna tuge majka staše*, *Smiluj mi se, Bože*, *O, Gospode*, *Barjaci kreću kraljevi* i *Ja sam uskrsnuće i život*.

U razmatranju o Kristovoj mucij kardinal Newman je zapisao: »Promatrajte ga kako umire, krvareći sat za satom, sve do smrti i to kako – u miru? Ne. Istegnutih ruku, lica izložena pogledima, tako da je svatko tko je htio mogao prići blizu, zuriti u njega i izrugivati mu se promatrajući postupno opadanje njegove snage i približavanje smrti. Ovo su samo neke od užasnih pojedinosti koje evanđelja sadrže i posve sigurno nisu zabilježene bez razloga, nego zato da ih možemo razmatrati. Mislite li da su oni koji su te stvari vidjeli mogli nakon toga jesti i piti ili zabavljati se? Naprotiv. Čak je zabilježeno kako se 'sav svijet koji se zgrnuo na taj prizor i vidio što se zbiva, vraćao bijući se u prsa' (Lk 23, 48).«

Sve okupljene toplim i poticajnim riječima pozdravio je župni vikar fr. Anto Gavranović i zahvalio im na dolasku.

Angelina Tadić

## DUBROVNIK

### BISKUPIJSKI SUSRET ZBOROVOĐA

Susret zborovođa upriličen je u subotu 18. veljače u dubrovačkom Biskupijskom sjemeništu u organizaciji Vijeća za kulturu i znanost Dubrovačke biskupije. Predavanje »Glazba u liturgiji Crkve: polazišta, kriteriji, smjernice« održao je dr. sc. don Ivica Žižić, profesor s Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Splitu. Sudjelovao je velik broj zborovođa i predvoditelja crkvenoga pjevanja iz različitih krajeva biskupije.

Okupljene je uvodno pozdravio generalni vikar Dubrovačke biskupije mons. Ivica Pervan koji je prenio pozdrave biskupa mons. Roka Glasnovića te zaželio dobrodošlicu predavaču kojemu ovo nije prvi posjet najjužnijoj hrvatskoj biskupi-